

pomoc

bližnímu

Sbírka praktic-

kých pokynů pro

vld. duchovenstvo

Vydal Svaz Charitty milosrdné lás-

1937

ky v Olomouci - Nákladem vlastním

Na prázdniny k moři
do

lussingrande

přímořské ozdravovny
katol. Charity na Adrii -
ostrov Lošín - Italie.

Nejlevnější pense.

Oblíbené lázně vdp. ducho-
venstva i pp. bohoslovců.

Vyžádejte si bohatě
ilustrovaný prospekt.
Zdarma obratem zašle:

Svaz Charity v Olomouci

Sociální pomoc bližnímu

Sbírka praktických pokynů pro vld.
duchovenstvo

Vydal Svaz Charity (milosrdné lásky)
v Olomouci. Nákladem vlastním. 1937

O matce, tuším kukátkáře Václava Kosmáka se zachovala verse, že na otázku synovu, proč dává zcela dobrou košili žebrákovi, odpověděla: „Když bohatí podporují zase jen bohaté, musíme my, chudí, podporovati chudáky.“ A právě chudí, nemocní, neštěstím různým stížení jsou to, kteří namnoze postrádají potřebných vědomostí, kam se obrátiti, koho poprositi, aby po právu a spravedlnosti, nebo cestou milosti dostalo se jim patřičné pomoci. Těchto několik následujících řádek má částečně posloužiti k orientaci v tom bludišti sociálních prostředků, které často z neznalosti nejsou použity k potřebě těch nejbídnějších.

K umístění nemluvnat a batolat, sirotků obého pohlaví a dětí opuštěných a zanedbaných, mrzáčků, epileptiků, encephalitiků (po spavé chřipce) slabomyslných, chorých chroniků, nemajetných starců a stařen, slepých a hluchých nebo hluchoněmých slouží dnes dokonale v každém směru vybavené ústavy katolické Charity. Potřebné informace podají v každém případě rády a zcela bezplatně všechny diecéšní svazy Charity v těchto místech: Praha II., Jungmannovo nám. 20, Litoměřice, Náměstí u Dómu 5, Hradec Králové, Komenského 269, České Budějovice, Kanovnická 410, Brno, Biskupská ul. 7, Olomouc, Wilsonovo 16, Bratislava, Ústředná Karita, Heydukova 20.

K umístění normálních i abnormálních nezletilých dětí vyžadují se tyto doklady: Do-

movský a křestní list, lékařské vysvědčení s poznámkou, že v místě či rodině není nakažlivých chorob, poslední školní zprávu a revers o vzdání se vlivu na výchovu, který podepíše pěstoun či poručník dítěte u přísluš. poručenského soudu a kterýžto revers soud ověří. K tomu konečně patří i revers o placení, kterým se zavazuje rodina, příp. pěstoun, domovská obec či jiná korporace přispívati na udržování chovance v ústavě. U těchto nezletilých dětí vyplňuje se i t. zv. Popisný list o poměrech dítěte, jeho rodiny, dosavadním prostředím atd. Popisné listy, reversy o vzdání se vlivu a reversy o placení jako tiskopisy dodají rády a bezplatně uvedené diecéšní svazy Charity.

Není-li dostatečné úhrady od rodiny, nutno požádati: a) domov. obec, aby se usnesením obecního zastupitelstva (ne pouze obec. rady) zavázala k placení pravidelného měsíčního příspěvku, b) podobnou žádost možno zaslati i přísluš. okresnímu soudu, který může ze soudní dotace na péči o mládež přispěti částkou nejvýš Kč 20.— měsíčně, příp. nestačí-li ani tyto příspěvky, c) požádati příslušnou Okresní péči o mládež o nějaký příspěvek, tak aby souhrn příspěvků na normální dítě obnášel celkem asi Kč 80.—, na abnormální Kč 150.— měsíčně.

Pro duševně či tělesně abnormální mládež na její umístění možno si vyžádati i podporu ze zemského fondu a to ve dvojí formě: a) buďto se podá žádost zemskému úřadu, aby

přijal na účet zemského fondu abnormál. dítě do svého zemského odbor. ústavu, nebo b) aby poskytl zemské nadační místo do jiného soukromého odborného ústavu, jak to zpravidla zem. úřady činí, nemajíce samy místa ve vlastních zem. ústavech. V obou případech stačí: když se obecní zastupitelstvo usnese, že bude zem. fondu na chovance přispívati denně částkou Kč 2.—, zašle v tom smyslu vyplněný revers o placení a ostatní již uvedené osob. doklady chovance — zem. fond pak hradí celý náklad ze svého. Tento poslední způsob jest pro domovské obce nejvýhodnější a může býti uplatněn u tělesně či duševně úchylné nezlet. mládeže, tak i u takto úchylných dospělých, nevyléčitelných chroniků (do chorobinců zemských či soukromých) u osob starých a práce neschopných (do starobinců), mrzáčků, hluchoněmých a pod. (do ostatních odborných ústavů zemských či soukromých). Hlavní věcí jest, aby hned v obec. zastupitelstvu našlo se dost sociálně cítících členů, kteří pro tento jistě minimální závazek obce hlasují. Intervence u pod. členů obecního zastupitelstva alespoň u příbuzných skupin politického smýšlení před schůzí jest tudíž nutná a žádoucí, neboť je to kus charitativní práce, za kterou se nikdo stydět nemusí.

Zde nutno zdůrazniti zvláště, že naše charitativní ústavy mají plné a neobmezené právo se souhlasem poručenského soudu přijímati i normální nezletilé děti do svých ústa-

vů bez ohledu na Okresní péče o mládež a její dozorčí důvěrníky, kteří rádi (a to neprávem) prohlašují, že jen oni a Okresní péče o mládež smějí do cizí péče přijímat i umísťovati děti osiřelé, opuštěné atd.

Mrzáčci se zkrácenými končetinami mohou si, pokud žijí mimo ústav nebo v obživném povolání, podati žádost k zemskému úřadu o příspěvek na pořízení prothesy, která jinak stojí průměrně 200—300 Kč. V kladném případě podvolí se prohlídce úřadem nařízené, při níž se zpravidla bere míra a provede zkouška. Je-li v zemi zemský spolek pro péči o zmrzačené (Brno-Královo Pole), podává se žádost i s lékařským vysvědčením a výkazem obce o majetku žadatele (chudinské vysvědčení) tomuto spolku, který podporu ze zemských prostředků sám vymáhá. Zpravidla u chudých a nemajetných příslušníků žádá zemský fond i nějaký příspěvek od domovské obce.

Při umísťování do plicních léčeben jest postup obdobný s menšími úchytkami. Chovanci choří na plíce, ať mladiství či dospělí, zavčas navštíví v okresním městě kancelář Masarykovy ligy proti tuberkulose. Tato ve svém dispensáři pacienta prohlédne, zpravidla roentgenem vyšetří, určí diagnosu a poskytne potřebné informace o dalším postupu. I toto léčení chudých příslušníků se děje zpravidla na účet: a) buďto nemocenských pojišťoven, pokud je chovanec jejich členem a které mu přesně oznámí způsob lé-

čení a úhrady, b) z části i na účet pensijního ústavu, je-li zaměstnancem ve vyšších službách (nebo rodin. příslušníkem takového zaměstnance), a tím pensijně pojištěn, c) u nečlenů pojišťoven, chudých a nemajetných opět domovská obec se zem. fondem, při čemž je postupováno opět jako při umísťování abnormálních osob, jak již s vrchu uvedeno. Tudíž: podrobné informace u Masarykovy ligy proti tuberkulose, okresní, gremiální neb jiné pojišťovny, pojišťovny soukrom. zaměstnanců, která obstará i částečnou úhradu od pensijního ústavu. Zde nelze dosti zdůrazniti, aby pomoc byla vyhledána včas, neboť prevent. zákrokem možno se jediné uvarovati pozdější katastrofy, nad to počáteční zárodky tubery možno dnes lehce vyléčiti bez velkých nákladů a mladý život tak zachrániti.

Při onemocnění jakéhokoliv druhu má věděti každý člen nemocenské pojišťovny, že si předně musí vyzvednouti od svého zaměstnavatele poukázku k lékaři, s tou zajde (nebo toho lékaře povolá) jen k tomu lékaři, který léčí na účet jeho nemoc. pojišťovny (v kanceláři pojišťovny má o tom vyhlášku se jmény těchto lékařů), má pak nárok na lékařskou pomoc, therapeutické pomůcky (obvazy a j.), nemocenskou podporu, též ústavní léčení v nemocnici a j. pod. léčebném ústavě.

Má dále nárok na ošetření zubů (trhání, plomby a chrup) a vůbec léčení po dobu jed-

noho roku, po tutéž dobu i na nemocenskou podporu, po této době na invalidní rentu. Místo léčení doma poskytne pojišťovna podle svého rozhodnutí i léčení v nemocnici. V tom případě nedostává pacient nemocenské podpory, zato jeho rodina, výživou na něj odkázaná, obdrží polovinu jeho nemocenské podpory, od 29. dne pak obdrží rodina celou nezkrácenou podporu, neboť tento delší pobyt v nemocnici již nehradí nemocenská pojišťovna, nýbrž vyšší svazky (země, Ústřední sociální pojišťovna a pod.). **Pojištěnkám nemocenského pojištění** poskytuje tato jednak úhradu nákladů na porodní asistentku, podporu v těhotenství a též v šestinedělí, příp. i podporu na kojení. Jest v zájmu každého pojištěnce, aby si obstaral včas a to v době zdraví potřebné informace u své pojišťovny, jak o nároku svém, tak i svých členů rodiny, o pohřebném za sebe i přísluš. rodinných a pod. Totéž u Léčebného fondu veřejných zaměstnanců.

Léčení nečlenů pojišťovny jde a) na jejich účet vlastní, pokud mají majetek, b) na účet zemských svazků, pokud majetku nemají. Pro přijetí do nemocnice nutno s sebou vzíti (taktéž i do porodnice) domovský list jako průkaz. Úhradu nemocničních nákladů zajistí si nemocnice vyšetřením majetkových poměrů u obce pobytu. O případnou slevu za nemocniční léčení nutno po obdržení plateb, předpisu požádati zemský úřad a doložiti žádost výkazem obce o majetku, výpisem dlu-

hů na usedlosti od peněžních ústavů nebo pozem. knihy, jednotlivců a pod. Totéž platí o **lěčení v lázních**, kde zemský fond podobně hradí buď celý, nebo aspoň větší část léčeb. nákladu.

Při umísťování choromyslných jest celá procedura značně zkrácena, když šílenství vypukne u osoby náhle, nebo z dosavadního apatického stavu přechází do zuřivosti nebo stavu, při čemž jest evidentně bezpečnost jiných osob ohrožena. V každém případě nutno chovance ihned dopravit do teritoriálně nejbližšího ústavu pro choromyslné a vzíti s sebou jeho osob. doklady (domov. a křestní list nebo výtah z rodné matriky). Náklad ovšem se hradí a) předně z majetku chovance, má-li jaký, b) z majetku jeho rodičů, c) ze zemského fondu, není-li u předcházejících činitelů majetku. O slevu na předepsaný léčebný a ošetřovný paušál nutno požádati příslušný zemský úřad, doklady jako u **lěčení osob v nemocnicích**, pokud nejsou členy nemocenských pojišťoven.

Pro podpory zchudlým a bídu trpícím má každý zemský úřad zvláštní kvotu v rozpočtu. Žádosti nutno zasílati prostřednictvím Okresních úřadů, doložiti chudin. vysvědčením od obce (potvrzením o pohromě, neštěstí a pod.), výkazem o dluzích, exekučním výměrem a pod. kromě obvyklých osobních dokladů.

Podobně se postupuje při žádostech o **podporu při živelní pohromě** (povodeň, požár,

epidemie dobytka a pod.) s vylíčením rozsahu neštěstí, což v žádosti ověřuje obecní úřad.

Tito nemajetní chudí, neštěstím a ztrátou jmění nezaviněným způsobem postižení, mohou se dožadovati i **podpory z Masarykovy dobročinné nadace**. Žádost se adresuje: Ministerstvu vnitra (Masarykova dobročinná nadace) v Praze, zasílá se však zemskému úřadu té které země (zpravidla do konce července, podle vyhlášek v denním tisku). Žádost se musí doložiti osvědčením o čl. státním občanství, chudinským vysvědčením obce a vysvědčením zachovalosti od obce, kteréžto 2 poslední doklady nesmí býti starší jednoho roku. V kladném případě může žadatel obdržeti podporu v částce 2.000 Kč, neboť pro individuální podpory z výtěžku nadace je vyhraženo ročně pět šestin, pro ústavy a dobročinné korporace pouze jedna šestina. Nadace obnáší kapitál 16 a půl milionu Kč.

Nemajetní chudí, pokud dovršili 65 let svého života, nemají výměnku nebo toho, kdo by je po právu musel živiti a šatiti, mohou se ucházeti o státní starobní podporu. Žádost se podá buď písemně neb ústně u obce pobytu, adresuje se však Okresnímu úřadu přísl. pro tuto obec a doloží se doklady: Domov. a křestním listem a potvrzením, že dotyčný někdy výdělečně pracoval (v továrně, u rolníka a pod.). Potvrzení to si vyžádá u bývalého podnikatele. Podpora ob-

náší ročně Kč 300.— plus 10—15 až 20 procent zvýšení (podle počtu obyvatel obce). Dostává-li však již žadatel nějakou podporu od obce nebo jiné korporace, převyšující částku státní podpory, nemá již naděje na tuto, neboť podle textu zákona na tuto podporu nikdo právního nároku nemá. Zcela nemajetným žebrákům, obec. chudým a pod. možno však s úspěchem o ni žádati — i pro ty, kdož snad z milosti zdarma byli přijati do některého ústavu Charity.

Ošacovací a stravovací akce pro děti chudé, podvýživou trpící a děti nezaměstnaných rodičů provádějí v zimním období z pověření ministerstva soc. péče okresní ošacovací a stravovací odbory u Okres. péče o mládež. Pro tuto akci dává uvedené ministerstvo ročně několik milionů Kč. O příděl se nutno hlásiti hned ve škole, do níž dítě chodí. K dotaci této přibyl nově výtěžek z prodeje dobročinných známek (za rok 1936 cca Kč 1,300.000.—), takže desetitisíce dětí může býti od hladu a zimy účinně chráněno.

Problém podpor v nezaměstnanosti je ovšem tak rozsáhlý, že v této stati není možno šíře o něm pojednat. Nutno jen obecně vřele doporučiti všem pracujícím, ať dělníkům, či úředníkům a pod., aby v době své zaměstnanosti přistoupili do odborové organizace křesť. dělníků a zaměstnanců, která v jejich dočasné či trvalé nezaměstnanosti se o ně stará a jimž poskytuje zvýšenou podporu v nezaměstnanosti oproti těm, kdož od-

borově organisovaní nejsou. Nad to mají odborově organisovaní nezaměstnaní přednostní právo na přijetí do zaměstnání, na stavby a j. práce, které se jakoukoliv korporací podnikají v rámci produktivní péče o nezaměstnané, kterýžto systém se poslední leta velmi slibně rozvíjí k obecnému dobru. I nad úřednictvem, zvláště v soukromých službách, visí denně Damoklův meč možné nezaměstnanosti.

Velmi malou naději na úspěch mají žádosti o podporu, zasílané přímo jednotl. ministerstvům, kabinetní kanceláři a pod. Tyto žádosti bývají zpravidla postupovány k vyřízení nižším svazkům státním či samosprávným, a po zdlouhavém vyšetření obyčejně skončí negativně. Podle dosavadní praxe posílají ministerstvům žádosti o subvenci jen spolky a dobročinné korporace za své ústavy, sdružené buď v zemských či celostátním ústředí, jejichž prostřednictvím stát podporu udělí. V podobných pochybných případech je lépe vyžádati si předem informace u diecézních svazů Charity a ušetří se tím dalších výloh a příp. i zklamání.

Nemám jiného přání, než aby těchto několik stručných příkladů a rad posloužilo hlavně našemu vld. kněžstvu k laskavé orientaci a jako pomůcka k akutní pomoci bližním v jejich farnostech.

Stanislav Šimíček,
ředitel Svazu Charity.